

Hållbarhetsredovisning för 2023

Region Västmanland

Resultatet i korthet

Region Västmanlands Hållbarhetsprogram 2023-2030 bidrar till målområde *En effektiv verksamhet av god kvalitet* i Regionplan 2023–2025. Hållbarhetsprogrammet innehåller fem mål, se figur 1. Denna hållbarhetsredovisning visar resultatet av arbetet med målen under 2023. Allmänt ser vi en ökad medvetenhet om och intresse för hållbarhetsarbete i regionen och många insatser pågår i samtliga förvaltningar.

Inom de fyra målområdena *Hållbara inköp och resurseffektivitet*, *Jämlikhet och jämställdhet*, *Klimat* samt *Tillgänglighet och delaktighet* har det skett en viss förflyttning men regionen behöver öka takten för att nå målen till 2030. Utvecklingen inom målområde *Biologisk mångfald och giftfri miljö* bedöms gå åt fel håll. Det samlade utfallet för programmets måluppfyllnad under 2023 bedöms som helhet ha en otillräcklig takt och utveckling för att nå programmets mål till år 2030.

Den positiva utvecklingen som särskilt kan lyftas fram är:

- Patienter upplever en ökad tillgänglighet och delaktighet
- Ökad medvetenhet avseende våld i nära relationer, integration och barnrättsfrågor hos medarbetare
- Regionen arbetar mer systematiskt med hållbarhet i inköpsprocessen

Det regionen behöver stärka upp är:

- Omställning av arbetssätt för att få mer cirkulära materialflöden och därmed minskade avfallsmängder
- Systematisera tillämpning av arbetssätt inom social hållbarhet/mänskliga rättigheter i organisationen
- Starta ett regionövergripande arbete kring anpassning till klimatförändringar
- Arbetet med utfasning av farliga kemikalier

Figur 1. Hållbarhetsprogrammets målområden och deras koppling till regionens prioriterade globala mål inom Agenda 2030.

Innehåll

Resultatet i korthet.....	2
1 Inledning.....	4
1.1 Strukturerat arbete med hållbarhetsfrågor	4
1.2 Barnbokslut	5
2 Uppföljning av Hållbarhetsprogram	6
2.1 Samlad bedömning av måluppfyllelse	6
2.2 Analys av det övergripande resultatet.....	6
2.3 Hållbara inköp och resurseffektivitet	7
2.3.1 Gott exempel: Digital meny och måltidsbeställning	8
2.4 Jämlikhet och jämställdhet.....	8
2.4.1 Gott exempel: Samverkan sexuellt våldsutsatta under 18 år	9
2.5 Klimat	9
2.5.1 Gott exempel: Energisparkampanj	10
2.6 Tillgänglighet och delaktighet	11
2.6.1 Gott exempel: Ungdomsdialoger inför revidering av den regionala utvecklingsstrategin.....	12
2.7 Biologisk mångfald och giftfri miljö	12
2.7.1 Gott exempel: Kampanj för att samla in överbliven IT-utrustning	13
3 Bilaga 1 Indikatorer med mätetal.....	14

1 Inledning

Region Västmanland har under många år arbetat för att regionens verksamhet ska bidra till en hållbar samhällsutveckling. Det innebär en utveckling som tillgodoser alla människors behov och rättigheter idag, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. Hållbarhetsprogram 2023–2030 utgör grunden för regionens strävan mot en hållbar verksamhet, miljömässigt, socialt och ekonomiskt, i enlighet med de globala målen i Agenda 2030. Målen i programmet är formulerade så att alla delar av organisationen kan bidra utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde.

Hållbarhetsprogrammet är en del av Regionplan 2023–2025 under målområde *En effektiv verksamhet av god kvalitet*. Denna hållbarhetsredovisning redogör för resultat av arbetet med målen under 2023.

1.1 Strukturerat arbete med hållbarhetsfrågor

Region Västmanland arbetar strukturerat med hållbarhetsfrågor och har inom miljöområdet stöd av ett certifierat miljöledningssystem enligt ISO 14001. Under framtagandet av Hållbarhetsprogram 2023–2030 gjordes en analys och prioritering. De prioriterade hållbarhetsområdena målsattes sedan i programmet och blev också olika rutiner och arbetssätt.

En grund för prioriteringen i hållbarhetsarbetet är dialog med intressenter där deras förväntningar och krav på regionen undersöks. Andra underlag är kartläggning av hur regionens verksamheters olika aktiviteter påverkar och påverkas av olika aspekter inom miljöområdet och inom mänskliga rättigheter. Lagkrav är också en viktig del av underlaget samt urvalet av 9 av de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Väsentlighetsanalysen ses över årligen.

Resultatet av arbetet med målen i programmet redovisas årligen i en hållbarhetsredovisning som är en del av regionens årsredovisning. I figur 2 illustreras processen för arbetet med hållbarhetsmålen.

Figur 2: Framtagande och uppföljning av hållbarhetsmål

1.2 Barnbokslut

Enligt beslut från Regionfullmäktige i april 2022 ska barnbokslutet integreras i hållbarhetsredovisningen. Ett urval av indikatorer har valts ut att följas inom ramen för hållbarhetsredovisning för att på en övergripande nivå presentera regionens arbete enligt FN:s konvention om barnets rättigheter som är lag i Sverige¹ sedan 1 januari 2020. De valda indikatorerna förväntas i nuvarande läge vara viktigast för att stärka barnens rättigheter.

En förutsättning för att kunna driva ett barnrättsbaserat arbete inom regionen är att följa artikel 3.1 "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa." som är juridiskt viktig. I Hållbarhetsredovisningen mäts därför två indikatorer, den ena som kopplar an till artikel 3.1, att förverkliga barnets rättigheter genom att pröva vad som i första hand är barnets bästa samt artikel 12, barnets rätt att uttrycka sina åsikter i beslut och frågor som rör barnet, en del av tillvägagångssättet.

¹ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

2 Uppföljning av Hållbarhetsprogram

Målen i hållbarhetsprogrammet är gemensamma för hela regionens verksamhet och följs upp med hjälp av indikatorer enligt modellen med trafikljusfärger². Indikatorernas mätresultat redovisas i bilaga 1.

2.1 Samlad bedömning av måluppfyllelse

Hållbarhetsprogrammet kopplas till målområde *En effektiv verksamhet av god kvalitet* samt resultatmålet *Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna* i Regionplan 2023-2025. Inget av de fem målen i programmet utvecklas i önskad riktning under 2023.

Resultatmål i Regionplan	Indikator	Status 2023
Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna	Ökad hållbarhet Måluppfyllelse enligt hållbarhetsprogram (Fem mål: inköp, jämställdhet/jämlikhet, klimat, tillgänglighet/delaktighet, biologisk mångfald/giftfri miljö)	

Utfallet för samtliga fem mål i hållbarhetsprogrammet redovisas i tabellen nedan. Längre fram i kapitlet redovisas respektive mål och dess indikatorer mer ingående.

Målområde i hållbarhetsprogrammet	Mål i hållbarhetsprogrammet	Status 2023
Hållbara inköp och resurseffektivitet	2030 är Region Västmanlands inköp resurseffektiva och hållbara	
Jämlikhet och jämställdhet	2030 är Region Västmanlands verksamheter jämlika och jämställda	
Klimat	2030 är Region Västmanlands utsläpp av växthusgaser i linje med Parisavtalet och har en verksamhet anpassad till de klimatförändringar som redan uppstått eller kan förväntas uppstå	
Tillgänglighet och delaktighet	2030 är Region Västmanlands verksamheter tillgängliga och inkluderande	
Biologisk mångfald och giftfri miljö	2030 är Region Västmanland anpassat till att värna om biologisk mångfald och en giftfri miljö	

2.2 Analys av det övergripande resultatet

En analys av det samlade resultatet visar att det finns en bra struktur för hållbarhetsarbetet som ger goda förutsättningar. Det finns dock en hel del områden med utmaningar. Dessa utmaningar beror ofta på att regionen inte har kommit tillräckligt långt i genomförandet,

² Uppföljning enligt trafikljusmodellen: Grön färg betyder en utveckling i önskad riktning, gul färg betyder oförändrad eller otillräcklig utveckling och röd färg betyder en utveckling i oönskad riktning.

men kan också bero på omvärldsfaktorer som den allmänt ökade prisnivån. Det tar tid att göra förändringar och för dem att få genomslag i regionens verksamhet. För att uppnå målsättningarna till 2030 behöver regionen öka takten inom ett antal områden. Här nedan beskrivs de mest framträdande positiva trenderna och de områden där kraftsamlingar behöver göras.

Regionen ser en positiv utveckling avseende:

- Ökad medvetenhet kring våld i nära relationer, integration och barnrättsfrågor vilket lett till ökad efterfrågan av stöd.
- Patienter upplever en ökad tillgänglighet till regionens tjänster och en ökad delaktighet i sin vård.
- Regionen arbetar mer systematiskt med hållbarhet i inköpsprocessen och fler verksamheter uppmärksammar hållbarhet i upphandlingar.

Regionen behöver stärka upp arbetet kring:

- Omställning av arbetssätt för att få mer cirkulära materialflöden, framför allt genom att byta ut engångsartiklar mot flergångsartiklar. Därmed kommer uppkomsten av avfall att minska. Regionen behöver även utreda och åtgärda källsorteringen så att mer avfall kan materialåtervinnas.
- Kunskap och föreslagna arbetssätt som tillägnats genom bland annat online-utbildningar inom social hållbarhet behöver tillämpas i det praktiska arbetet oavsett verksamhetsområde. Det gäller exempelvis inom det funktionshinder-politiska målet, enligt resultatet i enkäten från Myndigheten för delaktighet.
- Klimatförändringars påverkan på verksamheten. Idag finns inte fastställda processer för planering och hantering av extremväder och ändrat klimat.
- Utfasningen av farliga ämnen i kemikalier.

2.3 Hållbara inköp och resurseffektivitet

En långsiktigt god ekonomisk hushållning för Region Västmanland skapas genom att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och resurseffektivt sätt. Hänsyn behöver tas till såväl sociala och miljömässiga aspekter såväl som ekonomiska vid inköp och investeringar.

Mål: År 2030 är Region Västmanlands inköp resurseffektiva och hållbara	
Indikator	Status 2023
Material-, livsmedels- och produktflöden hanteras utifrån cirkulära principer	
Alla inköp bedöms utifrån cirkularitet, klimatpåverkan, biologisk mångfald och giftfri miljö samt social hållbarhet	
Samlad bedömning av målet	

Indikatorn *Material-, livsmedels- och produktflöden hanteras utifrån cirkulära principer* har ett blandat utfall i de underliggande mätetalen. Kollektivtrafiken är bränsleeffektiv. Energiförbrukningen i regionens fastigheter ligger något högt, men har goda förutsättningar att nå det långsiktiga målet till 2030. Utvecklingen gällande avfall följer inte målet, för lite avfall sorteras ut för återvinning och den totala mängden avfall minskar inte.

Arbetet med hållbarhetskrav i upphandling har följt planen under 2023 vilket är positivt för indikatorn *Alla inköp bedöms utifrån cirkularitet, klimatpåverkan, biologisk mångfald och giftfri miljö samt social hållbarhet*. Inköp av ekologiska livsmedel har dock minskat, vilket till största delen beror på att ekologiska varor inte funnits tillgängliga i tillräcklig utsträckning.

2.3.1 Gott exempel: Digital meny och måltidsbeställning

Under första halvåret 2023 infördes den digitala menyn och måltidsbeställningen på alla vårdavdelningar i regionen. Förändringen innebär bland annat att patienten nu själv kan beställa sin mat via mobilen eller få hjälp av personalen.

Matsvinn i samband med menybyten har minskat när det nya verktyget införts, vilket innebär en besparing om ca 1 000 portioner var nionde till fjortonde månad. Även lagersvinnet beräknas minska med 20%, när maträtter som inte blir så populära snabbare kan bytas ut. För att gynna klimatsmarta val så markeras rätter med låga klimatutsläpp och placeras först i menyn. När menyn blivit digital och den tryckta menyn och måltidskortet tagits bort så kan enstaka maträtter snabbare bytas ut, vilket gör det lättare att använda lokalproducerade råvaror som ofta finns i begränsade partier. Projektgruppen som arbetat med projektet vann Region Västmanlands miljöpris för 2023.

2.4 Jämlikhet och jämställdhet

Individens unika resurser och förmågor ska vara utgångspunkten för regionens verksamheter i mötet med den enskilde med målet att alla ska få ett lika gott bemötande. Regionen ska verka för att stärka individens egenmakt och främja en god livskvalitet för alla människor. Det bidrar till ökad social hållbarhet och en effektiv användning av regionens resurser.

Mål: År 2030 är Region Västmanlands verksamheter jämlika och jämställda	
Indikator	Status 2023
För alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska resultaten vara lika goda för olika grupper	
Alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska uppvisa lika goda resultat för kvinnor och män, flickor och pojkar	
Andel ärenden till politik som rör barn där prövningar av barnets bästa genomförts	
Samlad bedömning av målet	

Mätningen av indikatorn *För alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska resultaten vara lika goda för olika grupper* behöver fortsatt utvecklas. Kunskap om hur jämlikhet uppnås är grunden för det fortsatta arbetet och därför är det viktigt att fler medarbetare bland annat tar del av regionens utbildningar.

Mätningen av indikatorn *Alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska uppvisa lika goda resultat för kvinnor och män, flickor och pojkar* visar att regionen är på rätt väg eftersom flertalet mål är könsuppdelade. Dock återstår att systematiskt analysera, förstå och därefter arbeta vidare med eventuella skillnader.

Idag görs troligen endast ett fåtal prövningar av vad som är barnets bästa i exempelvis utredningar inför politiska beslut, i projekt och vid större åtgärder som rör barn. För att

säkra laglighetsprövning enligt kommunallagen har indikatorn *I alla ärenden till politik som rör barn görs prövningar av barnets bästa* införts. Under 2023 har det inte funnits ett administrativt system för att se i vilka ärenden en prövning bifogats eller ej, varför resultatet endast visar ett fåtal prövningar.

2.4.1 Gott exempel: Samverkan sexuellt våldsutsatta under 18 år

En bred samverkan påbörjades under 2023 gällande barn som utsatts för sexuellt våld. Samverkansgruppen sammankallas av regionens Centrum för hållbarhet och består av representanter från kvinnokliniken, barn- och ungdomskliniken, barn-och ungdomspsykiatrin, ungdomsmottagningen, Barnahus, och från socialtjänster i länet. Samverkan syftar till att stärka och utveckla vården och omhändertagandet av barn som utsatts för sexuellt våld, oavsett ålder och kön, samt för att uppnå jämlikhet och jämställdhet. Under 2024 kommer fler berörda verksamheter att bjudas in i det fortsatta arbetet med att identifiera och stärka hela vårdkedjan.

2.5 Klimat

Region Västmanland behöver minska sin klimatpåverkan kraftigt och i närtid för att ta ansvar och bidra till att Parisavtalet³ och Sveriges nationella mål till 2045 om nettonollutsläpp av koldioxid uppnås. Målet innebär en halvering av klimatpåverkan från basår 2019 till 2030. Regionens verksamhet behöver även förebygga och anpassa sig till ett ändrat klimat.

Mål: År 2030 är Region Västmanlands utsläpp av växthusgaser i linje med Parisavtalet och har en verksamhet anpassad till de klimatförändringar som redan uppstått eller kan förväntas uppstå	
Indikator	Status 2023
Regionens totala utsläpp av koldioxidekvivalenter ska minska med 50%	
Alla transporter drivs av fossilfria och förnybara bränslen	
Halverad klimatpåverkan (mätt i koldioxidekvivalenter) från energianvändningen i regionens fastigheter och verksamheter	
Halverad klimatpåverkan (mätt i koldioxidekvivalenter) från inköp av material, produkter, livsmedel och tjänster.	
Halverad koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning med bibehållen avkastning	
Alla processer för riskbedömning är säkrade utifrån en anpassning till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå	
Samlad bedömning av målet	

Regionens mål följer Parisavtalet och innebär att *Regionens totala utsläpp av koldioxidekvivalenter ska minska med 50%* till 2030. Under 2023 har ingen större utveckling

³ Parisavtalet är kopplat till FN:s klimatkonvention och har skrivits på av nästan alla världens länder. Avtalet syftar till att hålla den globala uppvärmningen väl under 2 °C och strävar efter att begränsa den till under 1,5 °C.

inom regionen skett. Resultat har dock förbättrats på grund av möjlighet till mer förfinade utsläppsfaktorer. Därför har indikatorns utfall bedömts som otillräcklig. Diagram 1 nedan visar fördelningen av regionens klimatutsläpp.

Totala klimatutsläpp exklusive kapitalplaceringar

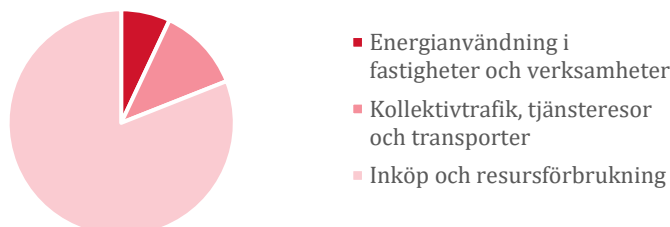

Diagram 1: Fördelning av regionens klimatutsläpp exklusive kapitalförvaltning.

All allmän kollektivtrafik drivs av biogas och el vilket bidrar positivt till indikatorn *Alla transporter drivs av fossilfria och förnybara bränslen*. Det har också skett en mindre förflyttning från egen bil i tjänsten till regionens bilpoolsbilar som generellt drivs av mer miljövänliga drivmedel, företrädesvis biogas och el. Utmaningar gällande transporter är att det har blivit dyrare att tanka HVO 100 och att ambulansens vägtransporter därför tankat diesel.

Utfallet för indikatorn *Halverad klimatpåverkan från energianvändningen i regionens fastigheter och verksamheter* visar på en minskning under året. Arbetet pågår enligt regionens riktlinje för energianvändning med fokus på energieffektivisering och regionen har under året bedrivit en energisparkampanj.

I bedömningen av indikatorn *Halverad klimatpåverkan från inköp av material, produkter, livsmedel och tjänster* mäts värdet av inköpta varor och tjänster och räknas sedan om till klimatpåverkan. Under 2023 har kunskapsunderlaget förbättrats vilket inneburit att omräkningsfaktorerna justerats så trots att inköpta varor ökat något så har klimatpåverkan minskat. Arbetet med att minska mängden inköpta artiklar och köpa miljöbättre varor pågår inom regionen.

Under 2023 har arbetet med att *Halvera koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning med bibehållen avkastning* gått mycket bra. Anledningen till minskningen i koldioxidintensitet beror främst på förändrade innehav i vissa av regionens fonder. Minskningen beror också på en justerad beräkning i en fond där regionen under året fått tillgång till en specifik omräkningsfaktor för den fondens klimatutsläpp.

Regionen saknar arbetsprocess kopplat till indikatorn *Alla processer för riskbedömning är säkrade utifrån en anpassning till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas*. Regionen behöver arbeta vidare med detta område.

2.5.1 Gott exempel: Energisparkampanj

Regionfastigheter genomförde tillsammans med fastighetsdriften under början av 2023 en framgångsrik energikampanj riktad till regionens olika verksamheter. Kampanjen visade att alla kan bidra till att minska användningen av el och värme. Samtliga regionens medarbetare

uppmanades att se över vad som kunde göras lokalt i den egna verksamheten. Fastighetsdriften har också bytt ut termostater på radiatorer och sett över drifttider på ventilation.

Den enskilt största åtgärden stod Tärna folkhögskola för där värmen sänktes i lokaler som inte används, till exempel i boenderum under juledigheten. Värmen i Tärnas pool stängdes av helt under de kritiska vintermånaderna januari till mars. Kampanjen bidrog till att regionens energikostnad minskade med cirka 1 miljon kronor, vilket motsvarar 525 000 kilowattimmar och 37 ton koldioxidekvivalenter.

2.6 Tillgänglighet och delaktighet

För att Region Västmanlands verksamheter och tjänsteutbud ska vara tillgängliga och bemötandet lika gott för alla dem som regionen finns till för, måste hänsyn tas till individens förutsättningar. Normer kopplade till diskrimineringsgrunderna samt socioekonomisk status granskas kritiskt. Genom att individer och grupper ges möjlighet till delaktighet och att vara medskapare i frågor som rör dem, används regionens resurser mer effektivt. En viktig del för att nå det funktionshinder-politiska målet är det fortsatta arbetet utifrån resultatet i enkäten från Myndigheten för delaktighet⁴.

Mål: År 2030 är Region Västmanlands verksamheter tillgängliga och inkluderande	
Indikator	Status 2023
Alla berörda verksamhetsområden ska varaktigt förbättra sina resultat avseende dimension Delaktighet och involvering i Nationell patientenkät	Yellow
Antal genomförda barndialoger inom Region Västmanland ska öka	Yellow
Region Västmanland genomför minst ett samråd med de nationella minoriteterna per år	Red
Region Västmanland genomför minst ett samråd utifrån finskt förvaltningsområde per år	Green
Samlad bedömning av målet	Yellow

Avseende indikator *Alla berörda verksamhetsområden ska varaktigt förbättra sina resultat avseende dimension Delaktighet och involvering i Nationell patientenkät* så är målet uppnått för två av tre dimensioner som mäts i patientenkäten.

För att *Antal genomförda barndialoger inom Region Västmanland ska öka* krävs ett fortsatt arbete med Prövningar av barnets bästa där barnets perspektiv ingår i olika former. Det krävs också att i större utsträckning involvera och göra barn delaktiga vid förändringar av tjänster, information, lokaler etcetera som rör barn. Hälso- och sjukvården samt Folk tandvården har medarbetare som utifrån sitt uppdrag som Barnrättspilot, och med mandat från närmsta chef, ger råd och stöd i tillämpning av barnets rättigheter i verksamheten.

Indikatorerna *Region Västmanland genomför minst ett samråd med de nationella minoriteterna per år* och *Region Västmanland genomför minst ett samråd utifrån finskt*

⁴ Diarienummer RV240130

förvaltningsområde per år är en del i regionens ansvar att följa minoritetslagstiftningen. Under 2023 har regionen, tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanland och länets kommuner, arbetat för ett länsövergripande öppet samråd för alla nationella minoriteter som ska äga rum i början av 2024. Region Västmanland är finskt förvaltningsområde och ansvarar för att bland annat ha samråd med den sverigefinska minoriteten, vilket är uppfyllt under 2023.

2.6.1 Gott exempel: Ungdomsdialoger inför revidering av den regionala utvecklingsstrategin

Inom ramen för revideringen av den Regionala utvecklingsstrategin, RUS, anställde Kulturutveckling fyra unga feriepraktikanter, så kallade Regionutvecklare. Ungdomarna fick utbildning i att genomföra workshops och idéverkstäder som sedan genomfördes i fem av länets kommuner för kommunernas feriepraktikanter. Genom dialogerna inkom synpunkter på kollektivtrafik, skola, fritid och hälsa.

Arbetet med att samla in ungas röster har resulterat i en samlad bild av vad barn och unga ser som både hinder och möjligheter för ett välmående Västmanland. Ungdomarna har sammanställt resultatet i en rapport⁵ som de presenterade under den årliga RUS-konferensen för politiker och tjänstepersoner. Det har även tagits fram en webbsida⁶ som riktar sig specifikt till unga i länet.

2.7 Biologisk mångfald och giftfri miljö

Biologisk mångfald gör att naturen kan leverera ekosystemtjänster så som rent vatten, ren luft, rekreation och pollinering till gagn för oss människor. Region Västmanland strävar efter en ansvarsfull hantering av kemikalier, läkemedel och andra produkter, material och resurser för att främja biologisk mångfald samt bidra till en giftfri miljö.

Mål: År 2030 är Region Västmanland anpassat till att värna om biologisk mångfald och en giftfri miljö	
Indikator	Status 2023
Minskad negativ påverkan på biologisk mångfald och en giftfri miljö från regionens användning av produkter, material och andra resurser	
Minskad miljöpåverkan från regionens användning och förskrivning av läkemedel med bibehållen eller ökad patientnytta	
Minskad negativ miljö- och hälsopåverkan från regionens användning av kemikalier	
Samlad bedömning av målet	

Indikatorn *Minskad negativ påverkan på biologisk mångfald och en giftfri miljö från regionens användning av produkter, material och andra resurser* mäts idag genom att följa bygget av det nya akutsjukhuset i Västerås. Verktyget Byggvarubedömningen används för att kontrollera och registrera att inbyggda produkter klarar projektets miljökrav.

⁵ Rapport-av-unga-2023.pdf (regionvastmanland.se)

⁶ Unga röster i länet - Region Västmanland (regionvastmanland.se)

Minskad miljöpåverkan från regionens användning och förskrivning av läkemedel med bibehållen eller ökad patientnytta följs upp via hur många antibiotikarecept som regionen förskrivit under året. Antalet förskrivningar har ökat mer än målvärdet för 2023.

Regionens arbete med att *Minska negativ miljö- och hälsopåverkan från regionens användning av kemikalier* har under 2023 inte varit framgångsrikt. Bland annat har andelen CMR-ämnen (cancerframkallande, mutagena eller reproduktionsstörande ämnen) ökat.

2.7.1 Gott exempel: Kampanj för att samla in överbliven IT-utrustning

Under hösten 2023 anordnades en kampanjdag då uttjänt IT-utrustning från regionens verksamheter samlades in för att rekonditioneras och sedan återanvändas eller materialåtervinnas. Verksamheterna fick en smidig extra möjlighet att lämna in skärmar, datorer, mobiltelefoner och tangentbord som inte längre används. Förvaltningen för digitaliseringsstöd, som låg bakom kampanjen, informerade om att nytillverkning av IT-utrustning har negativa effekter på den biologiska mångfalden vid utvinning av mineraler och metaller. Elektronikavfall som hanteras fel kan sprida farliga kemikalier som skadar djur och växter.

Insamlingen resulterade i att åtta säkerhetsskåp fylldes med 700 kg elektronikskrot, vilket motsvarar en klimatbesparing om 17 ton koldioxidekvivalenter. Av den insamlade utrustningen kunde 30 procent återanvändas och 70 procent materialåtervinnas.

3 Bilaga 1 Indikatorer med mätetal

Mätetalens utfall bedöms mot ett basvärde och där det saknas görs bedömningen mot hur väl utvecklingen följer programmets mål.

Målområde Inköp och resurseffektivitet

Indikator: Material-, livsmedels- och produktflöden hanteras utifrån cirkulära principer.

Målvärde 2030: Öka

Mätetal	Status 2023
Energianvändning per fordonskilometer (kollektivtrafik buss)	3,6 kWh/km
Andel källsorterat avfall för materialåtervinning	38,1 %
Organisationens totala mängd avfall per länsinvånare	7,2 kg/länsinvånare
Energiförbrukning i fastigheter och verksamheter	188 kWh/m ² BRA
Totalt matsvinn gram per portion (inkl produktion)	90gram
Totalt antal krediterade fleximatlådor (varmrätt)	1,6%
Resurseffektivitet nybyggnation, Vårdbyggnad NAV etapp 1 (Kvoten mellan BTA och LOA)	69%
Samlad bedömning av indikatorn	

Indikator: Alla inköp bedöms utifrån cirkularitet, klimatpåverkan, biologisk mångfald och giftfri miljö samt social hållbarhet.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
Antal genomförda kategoriarbeten (inom Inköp Sörmland/Västmanland) där miljö beaktas i processen	1st
Antal upphandlingar med förhöjda miljökrav	20st
Andel livsmedelsupphandlingar utan förhöjda miljökrav	0%
Kost: Andel ekologiska livsmedel	40%
Tärna folkhögskola: Andel ekologiska livsmedel	36%
Samlad bedömning av indikatorn	

Målområde Jämlikhet och jämställdhet

Indikator: För alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska resultaten vara lika goda för olika grupper.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
För alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska resultaten vara lika goda för olika grupper.	

Indikator: Alla mål i regionplan som mäts med indikatorer grundade på individbaserad statistik, ska uppvisa lika goda resultat för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
Andel indikatorer i regionplan som mäts uppdelat på kön, av totalt antal indikatorer som baseras på individbaserad statistik.	84,6%

Indikator: I alla ärenden till politik som rör barn görs prövningar av barnets bästa.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
I alla ärenden till politik som rör barn görs prövningar av barnets bästa.	

Målområde Klimat

Indikator: Regionens totala utsläpp av koldioxidekvivalenter ska minska med 50%. **Målvärde 2030:** -50%, basår 2019

Mätetal	Status 2023
Regionens totala utsläpp av CO ₂ e	-5%

Indikator: Alla transporter⁷ drivs av fossilfria och förnybara bränslen.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
Andel fossilfria drivmedel	80%

⁷ I mätningen ingår allmän och särskild kollektivtrafik och regionens egna fordon

Indikator: Halverad klimatpåverkan (mätt i koldioxidekvivalenter) från energianvändningen i regionens fastigheter och verksamheter.

Målvärde 2030: -50%, basår 2019

Mätetal	Status 2023
Regionens klimatpåverkan från energianvändning ⁸	-31%

Indikator: Halverad klimatpåverkan (mätt i koldioxidekvivalenter) från inköp av material, produkter, livsmedel och tjänster.

Målvärde 2030: -50%, basår 2019

Mätetal	Status 2023
Regionens klimatpåverkan från inköp ⁹	-31%

Indikator: Halverad koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning med bibehållen avkastning.

Målvärde 2030: -50%, basår 2019

Mätetal	Status 2023
Koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning	-11,6%

Indikator: Alla processer för riskbedömning är säkrade utifrån en anpassning till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Status 2023
Alla processer för riskbedömning är säkrade utifrån en anpassning till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå.	

⁸ Energianvändning inkluderar el, värme, kyla, köldmedia och reservkraft

⁹ Inköp inkluderar lustgas, anestesigas, medicinskt använd koldioxid, tvättertjänster, varor och livsmedel.

Målområde Tillgänglighet och delaktighet

Indikator: Alla berörda verksamhetsområden ska varaktigt förbättra sina resultat avseende dimension Delaktighet och involvering i Nationell patientenkät.

Målvärde 2030: Öka

Mätetal	Status 2023
Respekt och bemötande	Minskat
Delaktighet	Ökat
Tillgänglighet	Ökat
Samlad bedömning av indikatorn	

Indikator: Antal genomförda barndialoger inom Region Västmanland ska öka.

Målvärde 2030: Öka

Mätetal	Status 2023
Antal genomförda barndialoger/år inom regionens samtliga förvaltningar	3

Indikator: Region Västmanland genomför minst ett samråd med de nationella minoriteterna per år.

Målvärde 2030: 1

Mätetal	Status 2023
Antal samråd avseende samtliga nationella minoriteter/år	0

Indikator: Region Västmanland genomför minst ett samråd utifrån finskt förvaltnings-område per år.

Målvärde 2030: 1

Mätetal	Status 2023
Antal samråd avseende utifrån finskt förvaltnings-område /år	2

Målområde Biologisk mångfald och giftfri miljö

Indikator: Minskad negativ påverkan på biologisk mångfald och en giftfri miljö från regionens användning av produkter material och andra resurser.

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	Status 2023
Andel gröna och gula varor i Byggvarubedömningen, Vårdbyggnad etapp 1 %	86%
Andel röda varor i Byggvarubedömningen, Vårdbyggnad etapp 1 %	14%
Samlad bedömning av indikatorn	

Indikator: Minskad miljöpåverkan från regionens användning och förskrivning av läkemedel med bibehållen eller ökad patientnytta.

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	Status 2023
Årlig minskning av den totala antibiotikabelastningen i antal recept/1000 invånare på 2,5%	268

Indikator: Minskad negativ miljö- och hälsopåverkan från regionens användning av kemikalier

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	Status 2023
Andel genomförda egenkontroller miljö	161
Antal kemikalier på utfasningslistorna (CMR-ämnen och utfasningsämnen)	CMR 26 Utfasning 210
Antal incidentrapporter gällande utsläpp/kemikalier produktion, Vårdbyggnad NAV etapp 1	0
Samlad bedömning av indikatorn	